

Raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Leudal;

Agendapunt 19

Gezien het voorstel van het college d.d. 21 mei 2019, nummer BenW\977;

Gelet op de artikelen 189 en 190 van de Gemeentewet;

Mede gelet op de in de raadsvergadering van 25 juni 2019 / 2 juli 2019 aangenomen gezamenlijke amendementen van de fracties Samen Verder + Ronduit Open + CDA + D66 + Progressief Akkoord Leudal, genummerd 19.2 én 19.3;

Besluit:

1. In te stemmen met de Kadernota 2020-2023 'Samen bouwen we verder'.
2. In te stemmen met het uitwerken van de volgende opties voor de programmabegroting 2020-2023, om te komen tot een meerjarig sluitende begroting:
 - A. Kaasschaafmethode (korting van 2% op beïnvloedbare budgetten), opbrengst € 800.000 per jaar;
 - B. Incidenteel inzetten van de Algemene Reserve ter hoogte van € xxx.xxx (bedrag nader te bepalen) in 2020 waarmee het gewenste weerstandsniveau in stand wordt gelaten;
 - C. Incidenteel inzetten van de Essent-reserve ter hoogte van € xxx.xxx (restant naar Algemene reserve) in 2020 en € xxx.xxx in 2021;
 - D. Verhogen onroerendezaakbelasting met jaarlijks 2%: opbrengst in 2020 € 116.630, oplopend tot € 480.703 in 2023.

(naar aanleiding van amendement 19.2)

3.
 - A. Dat het college met een plan moet komen om jaarlijkse controles uit te voeren op het correct plaatsen van jaarrekeningen door haar zorgaanbieders;
 - B. Dat deze jaarrekeningen aan de hand van gestelde ratio's uit benchmarkrapporten getoetst dienen te worden op onregelmatigheden;
 - C. Dat bij onregelmatigheden de desbetreffende aanbieders een verzwaarde financiële audit tegemoet moeten kunnen zien.

(naar aanleiding van amendement 19.3)

4.
 - A. Het college opdracht te geven om een plan te maken om de adviezen van de rekenkamerbrief van 6 mei 2019 (ingekomen raadsstuk raadsvergadering 21 mei 2019, nummer 31) te verwerken in de visie en werkwijze van het samenwerkingsverband;
 - B. Daarin bij de adviezen van de toepassing van data analyse ook gekeken moet worden hoe het Centrum voor Jeugd en Gezin compacter en op een hoger abstractie niveau haar controlerende taak kan uitvoeren;

- C. Aanbestedingen meerjarig met een termijn van minimaal 4 jaar en op basis van vertrouwen dienen te gebeuren;
- D. Dit plan voor het einde van 2019 in de raadsvergadering terug te brengen en de rekenkamer te verzoeken hierop een reactie te geven.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van de gemeente Leudal, 25 juni 2019 /
2 juli 2019.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE LEUDAL

De griffier,

De voorzitter,

drs. W.A.L.M. Cornelissen

A.H.M. Verhoeven MPM

Amendement 19.2

Ter vergadering gewijzigde versie

Amendement 19.2 Instemmen met Kadernota 2020-2023

De Raad van Leudal bijeengekomen in de vergadering van 25 juni 2019;

Overwegende dat:

- In de kadernota 2020-2023 een begrotingstekort is voorzien voor de komende jaren;
- Dat de problemen met de financiering binnen met name de Jeugdzorg daarvan mede als oorzaak worden aangemerkt;
- Er landelijk meerdere malen media aandacht is geweest voor gebrekkige financiële controle op zorggelden en daardoor ontstane risico's op excessen bij aanbieders. Met als meest toonaangevende artikel dat van onderzoeksbureau 'Follow the Money' van 26-11-2018.

- Er door individuele raadsleden ook is geconstateerd dat veel aanbieders hun jaarrekeningen niet of niet conform gestelde voorwaarden publiceren.
- Er door individuele raadsleden ook is geconstateerd dat er bij sommige aanbieders bijzonder hoge winsten of ongebruikelijke ratio's worden teruggevonden in jaarrekeningen. Waarbij onder meer gedacht kan worden aan de verhouding tussen personeelsinzet en zorgopbrengsten.
- Benchmarkgegevens voor de (specifieke) zorgsector(en) eenvoudig voorhanden zijn op basis van jaarlijkse rapportages van het CBS en de "Barometer Nederlandse Gezondheidszorg" van EY.
- Er hiermee dus een risico is op verspilling van zorggelden die eenvoudig voorkomen zou kunnen worden.
- Tijdens een tv-uitzending van KRO-NCRV van 26 juni 2019, in het [programma Pointer](#), werd aangetoond dat er veel zorgbedrijven in den lande zijn die miljoenen aan winst hebben opgestreken;

Tevens overwegende dat:

- Het onwenselijk is om financiële controle en focus over de hele lijn onnodig te verzwaren en het onrealistisch is om aan te nemen dat zorgaanbieders in de breedte zich aan misstanden bezondigen.

Besluit:

1. Dat het college met een plan moet komen om jaarlijkse controles uit te voeren op het correct plaatsen van jaarrekeningen door haar zorgaanbieders.
2. Dat deze jaarrekeningen aan de hand van gestelde ratio's uit benchmarkrapporten getoetst dienen te worden op onregelmatigheden
3. Dat bij onregelmatigheden de betreffende aanbieders een verzwaarde financiële audit tegemoet moeten kunnen zien.

Fractie Samen Verder

Fractie Ronduit Open

Fractie CDA

Fractie D66

Fractie Progressief Akkoord Leudal

Amendement 19.3

Amendement 19.3 Instemmen met Kadernota 2020-2023

De Raad van Leudal bijeengekomen in de vergadering van 25 juni 2019;

Overwegende dat:

- De Raad onlangs een rekenkamerbrief heeft ontvangen omtrent het kwantitatieve tekort in het sociaal domein waarin aandacht gevraagd wordt voor de 'verkokering', gebrek aan data analyse en wijze van aanbesteding.
- Samen Verder de visie uit deze brief grotendeels deelt en daarbij aanvullend ook zorgen heeft over het micro niveau waarop controle georganiseerd en uitgevoerd wordt binnen het CJG en het gebrek aan controle en sturing op meso en macro niveau.
- Er reeds in 2015 een motie is aangenomen door raadsleden Houben (Samen Verder) en Flinsenbergh (destijds Ronduit Open) voor resultaatgericht werken op basis van meer vertrouwen voor aanbieders en sturing op macroniveau door de gemeente.

- De kadernota en de rekenkamerbrief signaleren dat de kosten op de jeugdzorg stijgen zonder dat er efficiëntie winsten geboekt worden. Kosten in voorliggende en eerstelijnszorg stijgen zonder een afname in gespecialiseerde zorg.
- De kadernota stelt dat in Leudal en in Midden-Limburg West aan de huidige visie en werkwijze zal worden vastgehouden omdat dit op langere termijn een omslag in kosten zal verzorgen.
- Er landelijk en lokaal nog geen enkel onderzoek of uitgewerkte onderbouwing is aangeleverd om deze aanname te staven.

Tevens overwegende dat:

- Gemeente Leudal opereert in een samenwerkingsverband waarin volgens een gezamenlijke visie gewerkt wordt.
- Het niet wenselijk is dat de gemeente losstaand van dit samenwerkingsverband gaat opereren.
- De praktijk van korte termijn aanbesteden onwenselijk is, maar wij het overstappen naar subsidies eveneens als onwenselijk ervaren.

Besluit:

1. Het college opdracht te geven om een plan te maken om de adviezen van de rekenkamerbrief te verwerken in de visie en werkwijze van het samenwerkingsverband.
2. Daarin bij de adviezen van de toepassing van data analyse ook gekeken moet worden hoe het CJG compacter en op een hoger abstractie niveau haar controlerende taak kan uitvoeren.
3. Aanbestedingen meerjarig met een termijn van minimaal 4 jaar en op basis van vertrouwen dienen te gebeuren.
4. Dit plan voor het einde van 2019 in de raadsvergadering terug te brengen en de rekenkamer te verzoeken hierop een reactie te geven.

Fractie Samen Verder

Fractie Ronduit Open

Fractie CDA

Fractie D66

Fractie Progressief Akkoord Leudal

Van: John Lommen

Verzonden: maandag 6 mei 2019 11:02

Aan: Raadsleden; Commissie Sociaal; Presidium; College

CC: Raadsgriffie

Onderwerp: Rekenkamerbrief tekorten jeugdhulp

Dames en heren,

Bijgevoegd treft u aan de aanbiedingsbrief van de rekenkamerbrief over tekorten jeugdhulp

Zoals in de aanbiedingsbrief verwoord, bieden we aan om de brief toe te lichten bij de raadsinformatiebijeenkomst van 28 mei 2019 over dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

John Lommen

Raadsadviseur/Secretaris Rekenkamer

t: (06) 11 60 04 48

e: j.lommen@leudal.nl

rekenkamer **Leudal**

De Gemeenteraadsleden, het presidium, de leden van de commissie Sociaal en het college van de gemeente Leudal

Ons kenmerk JL

Uw kenmerk

BSN nummer

Behandeld door J. Lommen

Doorkiesnummer 0475- 859022

E-mail j.lommen@leudal.nl

Onderwerp Aanbieding rekenkamerbrief: **Tekorten Jeugdhulp**

Telefoon 0475 - 85 90 00

E-mail info@leudal.nl

Internet www.leudal.nl

Datum 6 mei 2019

Verzenddatum **6 mei 2019**

Geachte Dames en heren,,

De Rekenkamer Leudal doet momenteel een onderzoek naar de tevredenheid over (de toegang tot) jeugdhulp in de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal. Na de zomervakantie zullen wij dit rapport aanbieden. In de tussentijd hebben wij, gelet op de actualiteit een rekenkamerbrief gemaakt over de tekorten jeugdhulp. Deze brief waarin enkele aanbevelingen zijn opgenomen brengen we graag onder uw aandacht.

Daarnaast bieden we hierbij aan om de brief nader toe te lichten bij de op 28 mei 2019 te houden raadsinformatiebijeenkomst over dit onderwerp.

Voor vragen naar aanleiding van dit onderzoek kunt u terecht bij de secretaris van de Rekenkamer Leudal.

Met vriendelijke groet,

Mr. J.J.P.M. van Hout, Voorzitter Rekenkamer Leudal

Namens deze,

J. Lommen

Secretaris Rekenkamer Leudal

Bijlage(n)

- 1. Rekenkamerbrief "Tekorten Jeugdhulp "

Rekenkamerbrief Tekorten Jeugdhulp

1. Inleiding

De Rekenkamer Leudal voert op dit moment in gezamenlijkheid met de Rekenkamers Weert en Nederweert een groot onderzoek uit naar de toegang tot de Jeugdhulp in de regio Midden-Limburg West. In dit onderzoek staat de kwaliteit van deze toegang centraal, waarbij aan de hand van verhalen van deelnemers aan de Jeugdhulp wordt gekeken, of hun wereld ook overeenkomt met een effectieve en efficiënte inrichting van het Sociale Domein, waartoe de Jeugdhulp behoort. De uitkomsten van het onderzoek geven door middel van “goede praktijken” inzicht in “leidende principes”, die in kenmerkende (beroeps)situaties door een ieder in het Sociale Domein in het algemeen, en in de Jeugdhulp in het bijzonder toegepast zouden moeten worden.

Dit rapport dat in concept na de zomer van 2019 ter beschikking komt aan de gemeenteraden van Leudal, Nederweert en Weert gaat vooral in op de kwalitatieve aspecten van de organisatie van de Jeugdhulp als onderdeel van het Sociaal Domein en niet zozeer op de directe kwantitatieve aspecten daarvan. Echter tijdens het lopende onderzoek is in maart 2019¹ voor de gemeente Leudal ook zichtbaar geworden dat er op het onderdeel Jeugdhulp van het Sociale Domein flinke financiële tekorten zijn ontstaan.

Tekorten die een dusdanige grootte hebben, dat zij bij een duurzaam voortbestaan, flinke consequenties hebben voor het geheel van de financiële situatie van de gemeente Leudal en dus op alle terreinen hun weerslag kunnen hebben. Gezien de urgentie van dit vraagstuk, als ook de inzichten die de Rekenkamer Leudal tijdens het onderzoek naar de kwalitatieve aspecten van de Jeugdhulp heeft opgedaan, heeft de Rekenkamer Leudal mede in het kader van haar “*Plan van aanpak werkzaamheden*”² het belangrijk gevonden tussentijds ook te rapporteren over bevindingen die antwoorden kunnen geven op de gestelde problemen, stijgende uitgaven en maatregelen, zodat de gemeenteraad van Leudal hier ook informatie uit kan halen wat nu precies te doen.

2. Analyse van het kwantitatieve tekort

De decentralisaties binnen het Sociaal Domein zijn eerder onderwerp geweest van Rekenkameronderzoeken. Uit deze onderzoeken is naar voren gekomen dat de decentralisaties zowel gezien moeten worden als een transitie, als ook als een transformatie. **Transitie** in de zin dat de uitvoering van bepaalde onderdelen van het Sociaal Domein verschoven worden naar de gemeenten, alsmede **Transformatie** dat alle onderdelen van het Sociaal Domein bij de gemeente komen te liggen, zodat een gemeente over alle aspecten van het Sociaal Domein heen een integraal beleid kan organiseren. “*Gekend worden, en kenbaar maken*” zijn in dit “*bottom-up proces*” nadrukkelijk aan de orde, waarbij gemeenten zelf mogen weten hoe zij invulling geven aan dit proces. “*Één persoon/gezin, één plan en één regisseur*” is een ander belangrijk leidend principe, zodat “*ongelijke gevallen, ook ongelijk behandeld kunnen worden*”. Door de integratie van de vele regelingen in het sociale domein op het niveau van de gemeente (transitie), zou naar de mening van het Rijk een geheel andere wijze van werken en benadering moeten ontstaan, waardoor verkokering

¹ Brief van het college van burgemeester en wethouders van 26 maart 2019, kenmerk LE2019UIT/0725

² Plan van aanpak van werkzaamheden REKENKAMER LEUDAL 2014-2020, 8 april 2014

zou verdwijnen, dure vormen van zorg en hulp effectiever en efficiënter in de nabijheid van de bewoner ingevuld kunnen worden. En om dit proces (in tijden van grote bezuinigingen) aan te sporen boekte het Rijk deze efficiëntiewinsten alvast van tevoren in.

De gepresenteerde cijfers van de gemeente Leudal laten deze veronderstelde efficiëntiewinsten van het Rijk duidelijk zien in termen van een dalend budget voor de Jeugdhulp, maar laten in termen van uitgaven door de gemeente Leudal geen dalende uitgaven zien. Althans, ze laten dit niet zien voor de uitgaven voor de Jeugdhulp, omdat uit de tabel niet naar voren komt of er ook dalende uitgaven zijn op andere belangrijke uitgavenposten die in het Sociaal Domein aan de orde komen, en die conform het leidende principe van “*één persoon, één plan, één regisseur*” volgens het Rijk ook betrokken zouden moeten worden bij een kosten-baten-analyse. Er is immers inmiddels één brede doeluitkering voor het sociaal domein (inclusief integratiekortingen) en anders zou men appels met peren gaan vergelijken, als er slechts één onderdeel uitgehaald zou worden.

Het tekort is overigens wel goed verklaarbaar als het sociaal domein conform de wijzen van werken uit het verleden niet integraal wordt beschouwd, maar als resultante van een manier van werken vanuit het verleden, waarin niet het totaal maar de delen centraal staan, omdat de gemeente Leudal toen alleen ging over een deel van het sociale domein. En waarin we WMO, Jeugdhulp, Participatiewet, Onderwijs, Veiligheid, Armoedebeleid, Jeugdbescherming en Voorliggende voorzieningen naast elkaar zouden beschouwen, waarbij een ieder gelijk wordt behandeld, zonder de toepassing van het bij de decentralisatie bedoelde “*ongelijk behandelen van ongelijke situaties*”. Immers, langs deze weg worden vraagstukken binnen het domein van de WMO alleen ingevuld met producten en diensten die voor de WMO beschikbaar zijn, conform verordening en aanbestedingsbeleid, en waar iedereen een gelijk afgesproken product of dienst krijgt, terwijl in werkelijkheid de oplossing voor een vraagstuk van een oudere bewoner of een bewoner met een beperking ook kan liggen in de beschikbaarheid van nabije voorliggende voorzieningen, vrijwilligersorganisaties etc.

Hetzelfde probleem geldt voor de Jeugdhulp, waarbij uit het daadwerkelijk gebruik van de Jeugdhulp naar voren komt, dat oplossingen in deze koker vooral een zorgkarakter hebben (medicalisering noemt de Taskforce Jeugdhulp dat zelf), juist omdat vooral zorgoplossingen aangeboden worden, in trajecten die in alles zorg uitstralen, terwijl de meerderheid van de zorg in de kern geen vraagstuk van een ziekte of beperking is, maar veelal samenhangt met armoedevraagstukken en het zich kunnen redden in een complexe samenleving. Voor dat laatste zijn vooral hulpmiddelen met een sociaal en financieel karakter nodig. Deze hulpmiddelen zitten in een andere koker, die onvoldoende toegankelijk is voor bewoners en (verkokerde) wijkcoaches of worden niet integraal meegenomen door 2^e lijn-aanbieders.

Voorbeeld: budgetcoaches die het mandaat hebben kleine schulden op te lossen of 200 euro extra in de maand beschikbaar kunnen stellen zijn een schaars goed, terwijl jeugdzorgtrajecten met een gemiddelde kostenpost van 3.000 euro per maand ruim beschikbaar en goed georganiseerd zijn. Dit dilemma gaat schuil achter de afweging tussen een integrale (nieuwe) benadering of een verkokerde (padafhankelijke) benadering in het Sociaal Domein. En die laatste benadering is historisch zeer goed te verklaren, doch niet in overeenstemming met de uitgangspunten van de decentralisatie (lees: transitie *én* transformatie), en nu dus ook niet meer in overeenstemming zijn met het budget voor de Jeugdhulp van de gemeente Leudal.

Het individuele vraagstuk op de juiste wijze benaderen met de kenmerkende maatwerkoplossing, zoals hierboven geschetst, kan overigens ook in deze situatie nog altijd tot gevolg hebben dat het aantal inwoners dat een beroep doet op een regeling binnen het Sociale Domein stijgt. Vooral omdat het in nabijheid organiseren van de hulp er ook voor zorgt dat er steeds meer jongeren in beeld komen, die eerder niet geholpen werden. Het verkrijgen van inzicht in deze gevolgen van de transformatie is juist onderdeel van het kwalitatieve onderzoek van de Rekenkamer Leudal, dat zij in gezamenlijkheid met de Rekenkamers Weert en Nederweert uitvoert en waarover later gerapporteerd wordt.

3. Een nadere analyse van de maatregelen

De rapportage tekorten Jeugdhulp laat zien welke maatregelen al genomen zijn, en welke maatregelen voorgenomen worden. Gezien de bovenstaande analyse van het tekort volgt in deze paragraaf een nadere beschouwing van deze maatregelen, zodat deze maatregelen ook getoetst kunnen worden op hun effectiviteit.

Wat generiek opvalt bij alle maatregelen is dat deze zich hoofdzakelijk afspelen binnen de koker van de Jeugdhulp van het Sociaal Domein en geen brede integrale benadering van de problematiek van het Sociale Domein, zoals gewenst door het Rijk, volgen. Dat is een hele lastige in de discussie met het Rijk over eventuele extra middelen voor een gemeente, omdat het Rijk zich nog steeds op het standpunt stelt dat gemeenten eerst integraal moeten werken binnen het Sociale Domein, voordat ze kunnen aankloppen voor tekorten. **Geen integraliteit, geen casus!** En zeker geen redenen om het verdeelmodel voor 2021 aan te passen. Daarvoor moeten de tekort-gemeenten ook zelf bewegen in een richting die met de transformatie van het Sociale Domein bedoelt was. Gemeenten moeten niet slechts blijven hangen in het transitiegedeelte, maar juist alle onderdelen van het Sociale Domein er integraal bij betrekken.

Geconstateerd kan worden dat er eerste stappen te zien zijn waar het gaat om de aanbevelingen van het Nederlands Jeugd Instituut. Daarbij is aandacht voor de versterking, samenwerking en integratie met het onderwijsdomein, inclusief de pedagogische basisvoorzieningen. Deze voornemens zouden in praktijk gebracht moeten worden, en zich niet moeten beperken tot het onderwijs, maar over meerdere kokers binnen het sociale domein heen moeten gaan. Het zijn belangrijke stappen naar meer integraliteit binnen het Sociaal Domein.

Deze benadering kan versterkt worden doordat de gemeente Leudal zich binnen de maatregel *“nadere analyses kostenstijgingen”* niet beperkt tot de kosten die binnen de Jeugdhulp zichtbaar zijn bij de 20 cases, maar alle kosten binnen het Sociale Domein van deze cases daarbij te betrekken. Dat wil zeggen, dat op postcode niveau de gehele boekhouding van het sociale domein, inclusief onderwijs, transparant moet worden gemaakt, zodat oorzakelijke verbanden tussen demografische kenmerken en uitgaven ten aanzien van hulp, zorg, dienstverlening, uitkeringen etc. het plaatje compleet kunnen maken. Een mooie taak voor de businesscontroller Sociaal Domein, er vanuit gaande dat deze businesscontroller ook gaat over het gehele Sociale Domein en zich niet beperkt tot de koker Jeugdhulp. Uiteraard kan deze controller daarbij gebruik maken van de expertise die inmiddels binnen de adviesmarkt is ontstaan om op basis van data-analyse patronen te herkennen die inzicht verschaffen in te nemen maatregelen (data-gestuurde beleidsontwikkeling).

Op die wijze kan ook zichtbaar gemaakt worden welke integrale samenhang tussen collectieve voorzieningen in een kern, verdere voorliggende voorzieningen aldaar en individuele maatwerkvoorzieningen kunnen worden samengesteld, zodat alternatieven niet beperkt zijn tot de individuele maatwerkvoorziening in de zorg. Want het is naar de mening van de Rekenkamer niet de aanwezigheid van een groot aantal “zorgboeren” in Leudal dat er voor zorgt dat er hoge kosten aan Jeugdhulp zijn, maar dat een verkokerde kijk op het sociaal domein er voor zorgt dat er slechts weinig alternatieven overblijven waar iets voor een jongere gedaan kan worden.

Deze verkokering leidt er automatisch toe dat de duurste oplossing uit de bus komt bij gebrek aan alternatieve oplossingen, die in een andere koker of gecombineerd met een andere koker wel beschikbaar zouden zijn. Op die manier is er daadwerkelijk sprake van maatwerk en hoeft een “zorgboer” niet in te springen in die situaties, waar “zorgboeren” helemaal niet nodig zijn en hoeft een dergelijke of andere aanbieder ook niet te kijken naar stijgende uitgaven, omdat binnen zijn of haar wijze van bedrijfsvoering dit nu eenmaal de noodzakelijke kosten zijn, die samenhangen met een bepaald vraagstuk, inclusief de bijbehorende kwaliteit van diensten die daarbij hoort. Het leidt feitelijk slechts tot een inbreuk op de kwaliteit waar niemand iets aan heeft.

Een integrale wijze van werken zorgt niet alleen voor een maatschappelijke ideale situatie, maar bespaart ook een hoop onnodige kosten. Als de oorzaak van de problematiek niet van medisch aard is, leidt dit direct ook tot minder vraag binnen de zorgsector en tot een ander kostenpatroon. De personeelstekorten binnen de sector Jeugdzorg is geen probleem voor de gemeente. Wel is het zo dat door personeelstekorten de vraag groter is dan het aanbod en dat dit volgens de economische wetten van “vraag en aanbod” automatisch leidt tot hogere tarieven.

Het vergrote inzicht van de business controller door het grootschalig en breed uitvoeren van het onderzoek naar de 20 duurste cases kan er in gezamenlijkheid met de contractmanagers ook toe leiden dat zichtbaar wordt dat veel vraagstukken rondom jongeren een lange adem vragen. En dan spreken we niet alleen over de transformatie van de jeugdhulp, maar vooral over het feit dat iedere speler in het sociaal domein gebaat is met de insteek van een langdurige (warme) en integrale relatie. Zoals ook bedoeld door het Rijk, waarin zij spreekt over “*gekend worden, en kenbaar maken*”. Heel veel gemeenten zijn daarom ook afgestapt van de jaarlijkse cyclus van aanbesteden van de inkoop van producten en diensten, en overgegaan naar de organisatie van een langdurige relatie op basis van een subsidie, waarbinnen eerst de relatie wordt georganiseerd tussen de verschillende spelers, inclusief de wijze waarop verantwoording, dienstverlening, innovatie, declareren, financieren etc. aan de orde komt.

In de wijkverpleging heeft dit er bijvoorbeeld toe geleid dat Buurtzorg haar extra dikke korte termijn contracten vol met passages ten aanzien van het beteugelen van onderling wantrouwen (voorbeeld: minuten tijdschrijven), heeft ingeruild en met de verzekeraars een contract sluit van slechts 7 pagina's, gebaseerd op vertrouwen. En dat vertrouwen is de basis van het werken in het Sociaal Domein. Het verlies aan vertrouwen binnen het Sociaal Domein heeft geleid tot grote onnodige kosten en bureaucratie. Het voorbeeld van de Wijkzorg zou tot vele volgers in de Jeugdhulp moeten leiden en de rol van contractmanagers wezenlijk moeten veranderen.

De Rekenkamer Leudal raadt dan ook de gemeenteraad van Leudal aan om met het college in gesprek te gaan en de richtinggevende notitie inkoop 2017 en de uitvoeringsagenda Jeugdhulp nog eens te bekijken met de hiervoor geschetste achtergrond. Immers naar de overtuiging van de

Rekenkamer is het onder andere de huidige wijze van inkoop die zorgt voor een extra wijze van verkokering en daarmee een stijging van de kosten in het Sociaal Domein. De Rekenkamer adviseert u om de brede integrale benadering als alternatief te zien.

De Rekenkamer pleit in het bijzonder voor nieuwe initiatieven die deze integrale benadering juist in zich hebben of die een oplossing zijn voor regionale of bovenregionale knelpunten. Juist het bieden van alternatieven met een integrale, warme en langdurige relatie worden gemist. Hierdoor kan het aanbod aan voorzieningen in Leudal ook dienen als oplossing voor regionale en bovenregionale vraagstukken, die in het bijzonder vanuit de stedelijke agglomeraties rondom Leudal (Zuid-Limburg en Groot-Eindhoven), in een landelijke omgeving gewenst zijn, en voor veel werkgelegenheid in Leudal zorgen. Jongeren uit Leudal hebben zelf meestal geen toegang tot deze voorzieningen, omdat voor hen de keuzemogelijkheden beperkt zijn tot wat de koker hen biedt.

Het voorstel om het bestuurlijk draagvlak voor vereveningsafspraken te continueren is dan ook te prijzen, waarbij niet moet worden geschroomd om de voordelen van verdere regionalisatie en optimalisatie verder te verkennen door al ingezette onderzoeken.

4. Conclusies en aanbevelingen

Als bijproduct van haar onderzoek naar de kwalitatieve toegang tot de Jeugdhulp in Midden-Limburg-West heeft de Rekenkamer Leudal ook gekeken naar de alarmerende brief aan de gemeenteraad van Leudal, inzake de tekorten in de Jeugdhulp³. Zij heeft haar bevindingen in deze samengevat in deze Rekenkamerbrief. De tekorten binnen de Jeugdzorg zijn van een dusdanige omvang en duurzaamheid dat zij een brede negatieve impact zullen hebben op het geheel van het functioneren van de gemeente Leudal. Het is noodzakelijk dat er oplossingen gevonden worden die er voor zorgen dat budgetten en uitgaven weer in overeenstemming met elkaar komen.

De hoofdbevinding van het kwantitatieve onderzoek is dat de budgetten van het Rijk dalen, en daarmee de tekorten van de gemeente Leudal stijgen. De oorzaak is gelegen in het feit dat het Rijk uitgaat van een integrale aanpak binnen het Sociaal Domein conform de gedachten van een transformatie in dat Sociale Domein. De gemeente Leudal (en met haar ook alle andere gemeenten in Limburg) blijft echter hangen in de transitie van het onderbrengen van de Jeugdhulp binnen het taakveld van de gemeenten.

Daadwerkelijk zicht op de urgentie van de tekorten komt dan ook pas echt in beeld als blijkt dat de kostenstijgingen in de koker van de jeugdhulp niet gecompenseerd worden in andere delen van de gemeentelijke begroting. Is dat laatste wel het geval, dan is de gemeente Leudal goed op weg in de transformatie van het Sociaal Domein. Maar zolang dit niet integraal zichtbaar is, is daar eigenlijk geen concluderend oordeel over te vellen, maar vreest de Rekenkamer het ergste, omdat dit een teken is dat er niet integraal gewerkt wordt, conform ook de leidende principes binnen de decentralisatiegedachten in het Sociaal Domein.

Alle voorgestelde maatregelen in de brief zouden overigens ook met dit perspectief in het achterhoofd uitgevoerd kunnen worden, waarbij de Rekenkamer nadrukkelijk pleit voor meer nieuwe initiatieven, omdat juist de verkokering en huidige wijze van werken, een effectieve en efficiënte wijze van hulpverlening aan jongeren in de weg staat. Als de transformatie moet leiden tot

³ Brief van het college van burgemeester en wethouders van 26 maart 2019, kenmerk LE2019UIT/0725

succes kan dit in de ogen van de Rekenkamer alleen maar als dit gepaard gaat met een integrale en innovatieve benadering van het complete speelveld binnen het Sociaal Domein. In de ogen van de Rekenkamer vinden initiatieven hun basis in het lokaal oplossen van sociale en financiële problemen en juist daardoor automatisch voor een rem zorgen op de relatieve dure psychologische en medische ondersteuning. Op die manier blijft er ook voldoende kwalitatief aanbod beschikbaar voor de jongeren die juist deze psychologische en medische hulp nodig hebben. Nu wordt deze hulp vaak weggedrukt wordt door onnodige dienstverlening aan jongeren die dit eigenlijk niet nodig hebben, maar door gebrek aan alternatieven hierop aangewezen zijn.